Nr. 7.

Warszawa

$\frac{4}{16}$ grudnia 1865 r.

Wychodzi
w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy
Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

STAN TARGU I POŁOŻENIE OGÓLNE.

Na giełdzie ukazał się nowy papier—*Listy likwidacijne.* Notowane były 75%. Wszakże tego pierwszego wystąpienia za stanowcze brać nie można; mamy nawet przekonanie, że kurs tych listów zbliżać się będzie do kursu listów zastawnych, i wkrótce przejdzie 80%.

Listy zastawne znacznie w tym tygodniu podniosły się: o $1\frac{1}{2}$% (z 83 /$_6$ do $84\frac{2}{3}$).

Kurs wexli zagranicznych podniósł się nieco: na Berlin o $\frac{1}{3}$% (z $120\frac{4}{5}$ na $121\frac{1}{6}$); Paryż o $\frac{1}{2}$% ($122\frac{1}{10}$—$122\frac{3}{5}$); wiedeńskie utrzymały się na 116.

Niektóre dzienniki angielskie tłumaczą brak i drogość kapitału, pomimo zniżenia stopy skupu przez banki francuski i angielski, niezwykłém ożywieniem handlu po ukończeniu wojny amerykańskiéj, znacznym wywozem srebra na Wschód za bawełnę, a głównie wielkiemi przedsiebierstwami budowy dróg żelaznych nietylko w Europie, ale i w Ameryce i w Azji. Projekta tego rodzaju w saméj Anglji, na sesję parlamentu do zatwierdzenia przygotowane, dochodzą do ogromnéj cyfry 3.360 mil angiel. na sumę 100 miljonów funt. st. Drugą prawie takąż sumę lokuje Anglja w kolejach swoich kolonij i zagranicznych. Na jedną koléj amerykańską, mającą łączyć dwa oceany, przeznacza się około 12 m. f. st. angielskich kapitałów.

Pożyczki rządowe uskutecznione lub spodziewane, nie mało też przyczyniają się do zwiększenia żądania kapitału. Pożyczka austrjacka 10 m. fst. nie załatwia jeszcze potrzeb państwa i zapewne uciążliwe warunki ($8\frac{1}{2}$%) wstrzymały od jéj powiększenia; ale przewidzieć się daje, że po niejakim czasie Austrja wystąpi z nową pożyczką. Papież zamierza zaciągnąć 2 m. f. st. na hipotekę dóbr kościelnych. Szwecja pożyczyła 1.350.000 f. st. na drogi żelazne. Hiszpanja w wojnie z Chili i Peru zapotrzebuje pieniędzy. Włochy, Turcja prawdopodobnie bez pożyczki się nie obejdą: na giełdzie paryskiéj już mówią o żądanych przez Turcję 6 m. f. st. od kredytu ruchomego.

Słuszna to uwaga, że kapitały użyte produkcyjnie, zapewniają w przyszłości wynagrodzenie społeczeństwu; ale w danym czasie, przy jednoczesném liczném ich użyciu, następuje chwilowe podrożenie, a stąd wiele strat i cierpień pojedynczych. Co do pożyczek na cele nieprodukcyjne, o tych nieinaczéj jak o klęskach mówić należy.

Z powodu otworzenia filji bankowéj w Łodzi, G. H. wnosi, ażeby podobneż filje urządzone były w Lublinie i Włocławku; my dodamy, że Bank polski mógłby, z wielką dla kraju, a nawet dla siebie korzyścią, wejść w stosunki z Domami zleceń. Operacje skupu mogłyby się tą drogą rozwijać, zanim właściwe filje po całym kraju urządzić będzie można; a w kraju jak nasz rolniczym, najważniejszą może byłoby w rzeczy kredytu przysługą, rozwinąć kredyt rolniczy. Rygor wexlowy raz pojęty i zastosowany, zatarłby różnicę pomiędzy handlującym i niehandlującym, a wtedy kredyt rolniczy stanąłby na równi z handlowym.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu od 9 do 14 grudnia.

	Stopa %	PARI	Piątek 8 grud. święto	Sobota 9	Poniedz. 11	Wtorek 12	Środa 13	Czwar. 14	Stosunek ost. do pari na 100
		CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble							
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	.	.	.
kupon	.	.		.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstkowe (zł. 500)	4	75	.	.	.	.	.	.	.
Certyf. banku na Obl. cz. *A* (z. 300).	5	45	.	.	.	.	.	.	.
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	.	.	.
	5	30	.	.	.	.	.	.	.
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	15	.	.	.	.	.	.	.
Listy likwidacyjne	4%	100	.	.	75	75	.	.	75
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa (100)	5	100	.	110,50	.	110,75	.	110,75	110 3/4
Metaliki (300) lutowe	4	100	.	100	.	.	.	100	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	15	.	12,47 1/6	12,48	12,51 2/3	12,58 1/2	12,70 1/3	84 2/3
kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,28 2/3	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	79	.	.	131 2/3
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	.	.	.	.	69,75	69 3/4
„ „ Teresp. (100)	5	100	.	100	100	100	100	100	100
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	123,75	123,75	.	.	99
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	4 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,85	.	112,20	112,20	112,25	112,50	112,50	121 1/6
Gdańsk (100) „	.	92,85	.	.	.	.	.	.	.
Hamburg (M. B. 300) „	.	141,02	.	.	.	.	.	172,65	122 3/4
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,30	.	.	.	.	7,66	7,66	121 1/2
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75	.	91,65	91,50	91,65	91,95	91,95	122 3/5
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,85	.	107,70	.	.	107,40	107,70	116
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	.	.	.	.
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	.	.	.	.	.	.	.
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	.	.	.	.	.	.	.
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.85	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	.	.	.	.

STOPA ESKONTY: Bank pol. 6%.—Franc. 4%.—Angiels. 6%.—Prus. 7%.—Austr. 5%.

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH WARSZAWSKO-WIEDEŃSKIÉJ I W.-BYDGOSKIÉJ

za m. listopad 1865 r.

		W. Wied.	W.-Bydg.
Z przewozu osób	rubli	50.884, 91½	11.668, 03
— towarów	—	100.475, 93½	17.688, 80
Różne dochody	—	10.645, 04½	6 136, 57½
Razem	—	162.005, 89½	35.493, 40½
W tymże miesiącu 1864 r.	—	134.557, 54½	22.251, 61½
Zatém w 1865 więcéj	—	27.448, 35	13.241, 79
Od pocz. roku po koniec list.			
1865 r.	—	1.748.417, 42½	384.352, 95
1864 r.	—	1.403.172, 45½	311.895, 71½
Zatém w 1865 więcéj	—	345.244, 97	72.457, 23½

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

1. Eskonta (skup):

a) Wexli krajowych.

	rubli
Pozostawało po 12 grudnia	1.204.167, 42½
Skupiono do 12 grudnia włącznie	227.595, 53½
	1.431.762, 96
Zwroty do d. 12 grudnia czynią	176.806, 78
Pozostaje d. 12 grudnia	1.254.956, 18

b) Wexli zagranicznych.

Pozostawało po 5 grudnia	295.500, —½
Nabyto do d. 12 grudnia	5.149, 16
	300.649, 16½
Zrealizowano do 12 grudnia	40.603, 69
Pozostaje po 12 grudnia	260.045, 47½

2. Zaliczenia na zastaw papierów publicznych:

W d. 5 grudnia wynosiły	1.193.868, 25
Włącz. po 12 grud. udzielono zaliczeń	79.490, 69
Razem	1.273.358, 94
Zwrócono po tęż datę	40.437, 13
Pozostaje w zaliczeniach	1.232.921, 81

3. Pożyczki na zastaw towarów:

(w składzie warszawskim).

Z dniem 6 grudnia pożyczki wynosiły:		
Na zastaw wełny	461.492, 02½	
„ „ innych towar.	177.652, 93½	
		639.144, 96
Po d. 12 grudnia włącznie udzielono:		
Na zastaw wełny	—	
„ „ innych towar.	—	
		—
Razem: na zast. wełny	461.492, 02½	rubli
na zast. innych towar.	177.652, 93½	
		639.144, 96
Po d. 12 grud. wł. zwróc.		
Na zastaw wełny	16.070	
„ „ innych towar.	7.850	
		23.920
Poz. w poż. w d. 13 grud.		
Na wełnę	445.422, 02½	
Na inne towary	169.802, 93½	
		615.224, 96

4. Zaliczenia na zastaw kosztowności.

W d. 5 grudnia wynosiły	477.426, 90
Włącznie po 12 grud. udzielono zalicz.	6.049, 70
Razem	483.476, 60
Zwrócono po tęż datę	3.846, 04
Pozostaje w zaliczeniach	479.630, 56

5. Otwarte kredyta.

Pozostawało w d. 5 grudnia wieczór	3.600.515, 95¾
Do 12 grudnia wieczór zaliczono	483.884, 58¾
	4.084.400, 54
Do 12 grudnia wieczór wpłynęło	586.106, 61
Pozostało 12 grudnia wieczór	3.498.293, 93

6. Stan kasy.

w dniu 12 grudnia.

Monety srebrne i złote	2.863.014, 45¾
Bilety Banku Polskiego	451.138
— kred. Cesarstwa	1.281.268
Razem	4.595.420, 45¾

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO

w d. 29—30 listopada 1865 roku.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	fran.	fran.
Fundusz metaliczny....	416.231412	365.723000
Portfel i zaliczenia na złoto..............	730.736673	473.762750
Zaliczenia na pap. publ. akcje...............	71.860530	243.527500
Dług skarbu i inne wart.	157.925855	366.250000
	1.376.754470	1.449.263950

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	fran.	fran.
Bilety w obiegu.........	907.616775	518.042845
Przekazy z term. kilkod.	7.350523	12.350575
Rachunki bieżące......	219.163747	475.397575
Kapitał zakładowy.....	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	—
Inne passiva..........	53.078569	79.647925
	1.376.754470	1.449.263950

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

Jedność miar i wag w Niemczech. Specjalna komisja wygotowała projekt nowego urządzenia miar i wag w krajach związek niemiecki składających. Przyjęto system metryczny francuski. Metr z mnożnikiem i dzielnikiem dziesiętnym jest zasadą miary długości, powierzchni i objętości. Waga wody zawartéj w pewnéj mierze metrycznéj, przy temperaturze + 4° termometru stustopniowego jest zasadą wagi.

Miary i wagi tego nowego systemu objęte są oddzielnym wykazem A, do projektu dołączonym. Drugi wykaz B, wskazuje różnice pomiędzy miarami i wagami nowego systemu, a temi, których używanie do pewnego czasu jest dozwolone w każdém państwie oddzielném obok nowych zaprowadzić się mających.

Używanie wszelkich innych miar i wag jest wzbronione. Wyjątek stanowią specjalne miary przędzy, wodo i gazomierze, oraz wagi aptekarskie, monetarne złota, srebra, drogich kamieni i pereł.

Za *miarę pierwotną* (*Urmasstab*) dla Niemiec przyjmuje się sztaba platynowa w posiadaniu rządu pruskiego będąca, która porównana w r. 1863 przez komisję prusko-francuską z zachowanym w Paryżu *Mètre des Archives*, przy temperaturze zamarzania wody, okazała się =1.00000301 metra.

Zaś *wagę pierwotną* (*Urgewichtsstück*) stanowić ma platynowy kilogram, również w posiadaniu rządu pruskiego będący, a który porównany w 1860 z paryskim *kilogramme prototype* okazał się = 0.999999812 kilograma.

Do ustanowienia i utrzymania dokładności normalnych miar i wag w różnych państwach niemieckich, projektuje się sporządzenie kopij pierwotnéj miary i wagi, dla każdego państwa. Miary i wagi do użytku publicznego służyć mające, będą sprawdzane przez urzędników, podług normalnych skazów i następnie stemplowane.

Prawo oznacza *maximum* różnicy, jaka może być dozwolona pomiędzy miarami i wagami do użytku służącemi, a wielkością prawem oznaczoną. Różnice te objęte są trzecim wykazem C.

Zamieszczony w dzien. *„Birżewyja wiedomosti”* Nr. 240 artykuł o broszurze p. *Karnowicza* pod tytułem *„Odczyty publiczne o rozwoju pracy kobiet w St.-Petersburgu,”* dowodzi, że coraz więcéj zaczynają się zajmować kobietą i jéj stosunkiem do pracy.

P. Karnowicz dzieli pracę kobiet na fabryczną i rękodzielniczą.

W fabrykach petersburgskich pracuje kobiet 3475, w téj liczbie 280 małoletnich, t. j. nie mających 16 lat. Z ogólnéj téj cyfry przypada:

	dorosłych	małoletnich	razem
Na przędzalnie bawełny......	1504	145	1649
„ fabryki tabaczne..........	750	46	796
„ „ tkackie..........	284	37	321
„ „ wyrobów z kauczuku	125	4	129
„ inne fabryki............	532	48	580
Łącznie	3195	280	3475

W rękodzielniach kobiet pracuje 4.713, z tych 1469 w charaktyrze majstrów, 1737 podmajstrzych, a 1507 uczennic. Pierwsze miejsce co do liczby zajmują modniarki, jest ich 1056.

W ogóle kobiet pracujących w fabrykach i rękodzielniach petersburgskich jest 8.188, około $1^1/_2$ % całéj ludności miasta.

Projekt banku rolniczego dla Galicji, otrzymał Najwyższą sankcję. Koncesjonarjuszami są: arcyb. Litwinowicz, ks. Jabłonowski, poseł Ławrowski, pp. Ramoszkiewiczowie, dr. Fried. Bank ten będzie przedewszystkiem instytutem hipotecznym dla drobniejszych właścicieli ziemskich, i udzielać będzie zaliczenia na produkta ziemskie.

Świeże rozporządzenie Cesarza austrjackiego, dozwala zagranicznym towarzystwom akcijnym i spółkom komandytowym, z wyłączeniem towarzystw ubespieczeń, prowadzić swe interesa w Austrji.

W ministerjum skarbu w Washingtonie, znajduje zajęcie przeszło 700 kobiet. Główną ich czynnością jest liczenie i przecinanie nowych papierów bankowych, tudzież liczenie i niszczenie zużytych. Pracują dziennie po 6 godzin i pobierają po 720 dolarów rocznie.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.